

365

Les ploradores

(ALDC, III, 529. Les ploradores)

El costum de llogar dones perquè plorin avui és obsolet però el seu record era present en alguns dels informadors que sabien de poblacions on es practicava aquest costum (Les Useres, inf. de 152; Benidorm, inf. de 188); la seva actuació es deia “es combat” (74) o “fer combat” (76), que es feia quan moria algú de la noblesa (70) o de “cases de més *abalengo*” (82). Alguns dels noms aquí recollits es refereixen a les dones que anaven a resar al difunt.

Per a aquest concepte tenim sobretot der. de *plorar* (< llat. *PLORARE*, que convivia amb *LACRIMARE*, origen del cat. ant. *llagrimar* i del der. *llagrimajar*, i *FLERE*, que ha deixat traces en els mots *feble* i *frèvol*): *ploradores*, amb addició del suf. *-ador* (< llat. *-ATORE*) (s. XVII), avui usat en frases comparatives: *parèixer una ploradora* 154; *ploraïres*, amb la del mateix sufix en nominatiu (< llat. *-ATOR*), molt freqüent en rossellonès (*festejaïre*, etc.); *ploreres* 136, amb el suf. *-er* (< llat. *-ARIU*), indicador de la idea ‘que plora’, com *ploraneres*, amb l’infix *-an-* més el mateix suf. (cf. *burler*, *burlaner*); *plorones*, amb el suf. *-ó*, de caràcter augmentatiu,

intensiu, i, per tant, resultat d’una interferència amb el cast. (← *lloronas*); *ploroses* 1, adaptació del fr. *pleureuses*; *ploricones* 57, der. de *ploricar*; *ploracossos* 68, compost del present de *plorar* i de *cos* ‘cadàver’ (“van amb manto negre fins a terra i porten pa i vi i un ciri i solen ésser dues i en els grans enterraments quatre”, *Aguiló*).

Altres mots: *planyideres* 168, del cast. *plañideras*; *planyeres* 52, der. de *plànyer*, però l’inf. n’estava insegur; *magdalenes* 33, metonímia pels plors de (*Maria*) *Magdalena*; *veladores* 165, pel fet d’anar a vetllar (“velar”) el mort; *resadores*, perquè van a resar. L’alg. *attitadores* 85 és l’adaptació del sard *attittare* ‘plorar el mort i fer-ne l’elogi incitant ensems a la venjança, si es tracta d’un home assassinat per l’adversari’ (< llat. vg. **AD-TITIARE* ‘atiar, incitar a la venjança’) (*DES*).

Són mots normatius *ploradores*, *ploraïres*, *ploraneres* i *ploracossos* (aquest, com a entrada principal, malgrat una sola ocurrència), des del *DG1*, 1932; també ho és *ploramorts*, que no apareix en les respostes.

